

Protestes contra el govern romanès a Bucarest / EFE

Fronteres reals i límits personals

Serà sempre l'autor dels *Fantasmes balcànics* que Bill Clinton duia sota el braç l'any 1993. Uns fantasmes sobre l'enrevessat conflicte a l'antiga Iugoslàvia que van influir el president dels EUA a no intervenir fins a la massacre de Srebrenica. Sabedor de la importància del que escriu (la revista *Foreign Policy* l'ha situat dues vegades entre els cent pensadors més importants del món), el periodista nord-americà Robert D. Kaplan aborda, entre altres temes, quin ha de ser l'abast dels seus escrits a *A la sombra de Europa. Rumania y el futuro del continente*, un recorregut per un país únic, de llengua llatina i església ortodoxa, creat a partir de tres viatges: El primer, en el pitjor moment de la Guerra Freda, el 1971. El segon, amb Romania ja integrada a la Unió Europea i l'OTAN, el 2013. I el tercer, l'any següent, amb un periple que el porta fins a les prorrusses Moldàvia i Transnístria.

Romania és la clau mestra dels Balcans i el país que més ha marcat Kaplan de tots els que ha conegut. El fascina. I així ens ho transmet. En recorre l'estepa i els Carpats, es recrea en la bellesa sensual i espiritual de les icones i la litúrgia ortodoxa, reivindica les singularitats de les minories frontereres, retrata l'evolució dels costums al carrer, recorda el passat otomà, les dictadures d'Ion Antonescu, l'aliat exterior més fidel de Hitler; i de Ceausescu, amb la seva grotesca dona. I, sobretot, capta el batec de Bucarest i la creixent influència en la regió de la Rússia de Putin.

Aquesta mirada que beu d'un saber transversal converteix Kaplan en un analista inevitable. No només per ser un excel·lent narrador que barreja la història amb la literatura de viatges, els paisatges amb la cultura i l'arquitectura amb la gent que troba pel camí, com ho feien els antics viatgers; sinó perquè tira de moltíssims contactes que li donen accés a bones fonts (governants, polítics, militars, historiadors...) i s'esforça a buscar el què i, sobretot, el per què, sovint amagats darrere l'enlluernament de les notícies immediates.

Kaplan veu a Romania la clau mestra dels Balcans

Kaplan ha publicat clàssics del periodisme com *Rumb a Tartària*, *Viatge al futur de l'imperi* i *La venjança de la geografia*. Domina la geopolítica i el sentit dels mapes. Les línies que divideixen el món no sempre coincideixen amb els mapes polítics, segons aquest estudiós, que valora el paper de les persones, la geografia, el clima i els recursos. Per a Kaplan les fronteres no sempre són les reals. En aquest sentit, la divisió entre Europa i Àfrica no és el Mediterrani, que unifica. La frontera real és el desert del

Sàhara, un espai que distancia dos mons. En aquest escenari, i als anys setanta, transcorren bona part dels *Diaris del Sàhara*, de l'escriptora Maoping Chen (Chongqing, 1943), que quan era petita se'n va anar a viure a Taiwan amb la família i va adoptar el nom de Sanmao, que significa literalment Tres Pèls i és el nom d'un conegut personatge de còmic que no es desanimava mai. Així és com ella coneix i interpreta el món. Considerats un referent en l'àmbit lingüístic xinès, on han venut més de deu milions d'exemplars, aquests diaris s'han traduït per primer cop a l'altra banda del planeta.

Viure de forma diferent

La idea de conèixer-se a un mateix plana pels *Diaris del Sàhara*, el relat d'una dona que trencava motllos, autodidacta, aventurera i sensible, que se'n va a un lloc on "tots els dies eren iguals" i sap treure'n punta. Sanmao no combrega amb els límits geogràfics reals i entén que les úniques fronteres són les que ella s'imposi. Amb una prosa directa, pròxima i càlida, i amb elevat sentit de l'oralitat, se sorprèn i aplica una mirada singular a la realitat. Sanmao recull la relació amb el seu marit (un canari que coneix a Madrid molt més jove que ella) amb moments de plenitud abans que ell mori en un accident de busseig i ella se suïcidi el 1991 a Taiwan. Paga la pena dedicar temps a deixar-se amarar per les històries d'una autora que reivindica una forma de viure diferent. *

A LA SOMBRA DE EUROPA
Robert D. Kaplan
Traducció:
Cecilia Belza
Editorial: Malpaso
Pàgines: 366
Preu: 26 euros

DIARIS DEL SÀHARA
Sanmao
Traducció:
Sara Rovira
Editorial: Rata
Barcelona, 2017
Pàgines: 444
Preu: 22 euros